

LIBURUAK

EUSKALERRIKO IPUIÑAK. A. Irigaray. "Kuliska-sorta". Itxaropena. Zarauz, 1957.

Euskaltzaindia'ren argitalpenetan bat da ipuin-sorta au. Len ere ba'dauka Euskaltzaindiak beste ipuin-sorta bat argitaldurik: Kirikiñio zanaren "Abarrak". Irigaray jauna degu argitalpen oien aitabitxi. Aitabitxitasun ongarria benetan gure Euskerarentzat.

Ipuiñak, izkuntza guztien literaturaren zatirik oituenak izan oi dira. Oituenak, eta ederrenak ere bai.

Esan dezagun, ordea, ipuiñen gai au, gizon landuena ez baño erri xumearen sorkaria areago izan oi dala. Ipuiñik geienak —ederrenak— jaberik gabeak izan oi dira, literatura orotan, ots, jabe ba-koiztarrik gabeak; erriarenak, izen-gabeak. Orregatik ipuin-sortarik geienak, "bilduak" izan oi dira.

Irigaray jaunak gaur aurkezten dizkigunak ere, alaxe dira: erriaren aotik "bilduak" —ale batzuek ez beste—. Biltzalleak, Barandiaran, Azkue, Caro-Irigaray...

Beste gauzatxo bat ere ba'degu esan bearrik gai oni buruz: Biltzalleak geienetan ipuiaren ezur-utsa bildu oi dutela, ots, *schema*; ala dagokio biltzalleari; alaxe ematen bait-dituzte "kontatzalleak" berak ere biltzallearen aurrean; ezur-utsean, *schema* utsean... Bañan "kontatzallea" bere saltsan arki danian, beste "konturik" izaten bait-da... Orduan izaten da ipuiña benetako ipuin, ipuin bizi. Orduan egoten dira entzuleak, irria ezpañean edo nigarra begian, kontatzallearen ezpañetatik zintzillik. Orduan ez bait-da ezur-utsik, mamiz ederki osatutako ta parpallez apainki ornitutako andere lirain ta txairua baizik. Orduan da ipuiña ipuin. An, sukaldeko supazterrean amonaren ezpain mehetatik irteten danean; an, ostatuko mai luzean, ardo-botoilla baten aurrean kontatzalleren bat kontari asten danean... "Bein batean..."

Bildumaetako ipuiñak ez dira ain gauza bizi. Beti ere —polit eta guzi-janari puska-legor izan oi dira, beste ipui aien aldean.

Bañan folklore-zaleari ez dagokio besterik; *schema* jaso erriaren aotik. An moldatuko da gero idazlea, literatura-zalea, ezur orren in-guruan, arduraz-arduraz —ezpain-mehedun amonaxoak bezela— berak ere ezurrari mami bigun erasteko. Ori beste lan bat bait-da. Barandiaran'en-eta gaiaren gañean gure idazle gazteak egin bear lute-ken lana.

Dana dala, orra or gai politik. Irigaray jaunak euskeraz ikaste-ko-edo argitaldu ditu. Bañan gure idazleentzako gai bezela ere auke-rakoak bait-dirá. Edo-ta ethnographoentzako, beren ethnographi-lanak osatzeko.

Aitzin-solasa, ondo osatua, gai ontan oso trebatua dagonaren gi-sakoa.

Ipuñiak berak nolakoak diran, ez noa esatera, oso politik eta irakurgarri-irakurgarriak dirala baizik. Gañerakoa irakurleak berak ikus beza bere begiz eta ao-gozoz.

M. LEKUONA

PIPO, KONEJUTXU ARROA. NINI, KONEJUTXU ARGIA.
K. Bernal Araluze'k asmatuak eta *Sabin Berasaluze*'k itzuliak.
J. A. Urkijo'ren irudiak. Arantzazu, u. g.

Euskaldunen, eta batez ere euskaldun gurasoen, aspaldiko ega-rria berdintzeko agertu dira noski bi liburutxo polit auk: oraindik ikusi eztugun irugarrenak ere (*Doni, Konejutxu negartia*) ez omen du agertzea luzatuko.

Eztute inñondik aitzakirik. Leen baiño obeto ezagutzen ditut orain aur-liburñuak, etxeakoak direla ta, eta ipui gutxi ikusi ditut, edozein aldetatik begiratuta ere, auk bezalakoak. Ain dira garbi —eta alaz ere ez gexak—, bizi eta egokiak, bai ipuiak eta bai edergarriak. Egi-lleak ez ezik, begi ona izan dute euskeratzeko autatu dituztenak.

Sabin Berasaluze'k ederki eman ditu euskeraz, alako Bizkai-usai arin eta goxo bat duen gipuzkeraz.

Zorionik beroenak egiteko eder onetan parte izan duten guztiei. Argi eta garbi ikusia dago izkuntz-auzietan etekin obeak dituela aurren onerako egiten den lanak persona aziak euskaldundu bearrez maiz alferrik egiten denak baiño. Badira zorionez ortaz oarturik aur-saillean ezin obeki saiatzen direnak. Oriek, eta nor bere etxeakoekin ari direnak, laguntza goragarria artu dute Arantzazu'tik.

L. MITXELENA

*ESTUDIO ELEMENTAL DE LA GRAMATICA VASCA. Rai-
mundo Herrero Tornadijo. Editorial Icharopena. Zarauz, u. g.*

Arpegi txukuneko liburu au Toribio Altzaga'ri eskeiña dago, euskal-idazle trebe eta euskal-irakasle maitatua izan zenari.

Egilleak, sarrera laño eta ukigarrian dionez, Altzaga zenak aoz irakatsiak ipiñi nai izan ditu paperean, eta besterik ez. Uste baitu oraindik, maisua aurrean eztagoelarik ere, balia ditezkeala aren esanez euskeraz ikasi eta trebetu nai dutenak.

Gramatika-gaiek ezin dezakete *EGAN*-en leku zabalik izan. Ez-tugu, beraz, liburua aztertuko. Guztira, 124 ikaskai ditu eta geienak, leenbiziko 116-ak, era onetara moldatuak: zenbait itz, gramatika-oarbatzu eta itzulgaiak. Auek erderaz agertzen dira leenbizi (erdera zuzenean, dio egilleak), euskal-erderaz gero (erdal-itzak euskal-ordenan antolatuak) eta euskeraz azkenik.

Jatorriz euskalduna ezten Herrero jaunak biotz-eskeintza bikaiña egin dio euskerari berari, Altzaga zenari ez ezik. Eta ongi merezi du euskaldun guziongandik eskerrik beroena.

L. MITXELENA

*GOI-ZALE. I Otoitzak. II Kristo'ren Antz-bidea. III Eraspenak.
Karmeldar-idaztiak. Gazteiz, 1956.*

Kristo'ren Antz-bidea ardatz dualarik, Eliz-libururik ederrenetako (66 orrialde) degu, oraingo ontan A. Onaindia'k argitara digun auxe. Lenengo zatian egunoroko otoitzaz gañera, Aitortzeko ta Jau-nartzeko ta Meza Santukoak. Erdian "Kristo'ren Antz-bidea". Eta Azken-aldean (50 orrialdi), zenbait jaiera, Gurutze-bide, Agurtza, Jesus'en Biotzarena, Karmel, S. Jose. Ondo iltzeko etab. etab. 544 orrialde guzitara, paper me-meian. Boltxiku-libururik politena. Orixe da azaletik begiratuta gure A. langille-langilleak gaur eman diguna.

Barrutik begiratuta eta Kristo'ren Antz-bideari gagozkiola, orain urte batzuek A. Pi karmeldarrak egindakoa da. Bizkaieraz. Lan trin-koa. Kempis'en idazkerari egokitxo dagokion bezelakoa.

Bizkaian errez salduko dan liburua. Lengo bi argitalzteetan ala saldu zan beintzat eta. Au irugarrena bait-du.

M. LEKUONA'

ENSAYO BIBLIOGRAFICO DE LA PROVINCIA CAPUCHINA DE NAVARRA-CANTABRIA-ARAGON (1900-1950).

Fray Felipe de Fuenterrabia, o. f. m. c. Boletín Oficial de la Provincia Capuchina de Navarra-Cantabria-Aragón. PP. Capuchinos, Curia Provincial de Pamplona, 1953-1956.

Poztu gaitezen liburu zaleok, euskaldun bibliografilari berri bat agertu zaigulako: Ondarribiko Aita Felipe kaputxinoa. XXgizaldi onen Euskal-Bibliografi osatu baten bearrean gaude, eta nai ta zatika-zatika eta bakoitza bere aldetik bibliografi-lanetan ibilli, egiten dena egiña izango dogu, eta lan osotua egiteko orduan ongi etorriko dira orain Aita Felipe'k egin dun bezelakoak.

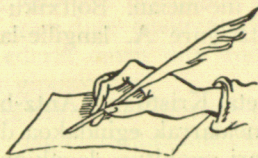
1900'gn. urtetik asi ta 1950'garreneraino, 647 liburu ta liburuxkaren berri ematen digu. Euskerazkoak ez dira gutxi, eta ez da arritzeko ere: denok dakigu nolako lan aundi egin duten Aita Kaputxinuek Euskal-Elertian.

Maixu degu Ondarribiko Aita Felipe Bibliografi jakintzan. Vaticano'ko Liburutegiaren Ikastolan egin ditu ikasteak, Nello Vian irakasletzat izan dula.

Nola Boletín ori, beste orrelako boletinek bezela, ez dan agirian saltzeko egiña, aparteko liburu batean batuko dira emandakoak, zeozertxo geituaz. Eun ale bakarrik egingo dira.

Jarraitu bedi Bidasotar buruñurdun argi au onelako lanak egiten, eta Euskal-Bibliografi saillera joten ba-du, benetan poztuko gera euskal-liburuzale geranok. Izango du non jorratu soro ortan!

N. A. G.

Euskal-Bibliographirako Oarrak

OTAEGI'TAR KLAUDIO (Zegama'n jaio 1836;
Ondarrabia'n il 1890).

I. "Euskal-Erria" aldizkarian argitara eman ebazanak:

* * *

1. BERSOLARIAK ONDARRABIAN.—I (1880), III-II2 orrialdetan.

Itz-lauz, Manterola jauna'ri eskutitza. "Ondarrabian Buruillaren II garrenean 1880 garren urtean": *Manterola jauna: Aspaldi ez da izan, nere adiskide maitia, Ondarrabian, aurten bezelako pestarik...*"

2. ODEIAK.—I (1880), 169 orr.

Amalauduna. "C. de Otaegui Ondarrabiko eskola maisuak..." 1880 garrengo Otsaillaren 13 garrenean. Guillermo Humbold'ek egiña, ta Jaime Clark'ek 1871'n gazteleratua: *Zeruari ikutuaz dijoaz odeiak,/Naiz bat banaka, edo elkarganatuak./...*"

3. IV GARREN ITANASIA.—I (1880), 192.

Bertsotan: *Esan zaidazu; nola diteke/izan gauza egokia,/Iru aita eta iru semek/Lau persona egitia?/...*"

4. JESUS PIZTUA.—I (1880), 239-240.

"Ipandro Acaico" [Puebla de los Angeles'ko Gotzain zan Montes de Oca jaun Txit Agurgarria]-ren *Jesus Resucitado* olerkia, gazteleratik Klaudio Otaegi'k Ondarrabia'ko urian Urri-

Ilaren 3'ean 1880'n bertsoan euskeratua: *Gelditu zaitez urri-kaldurik,/Nere baratzezai ona!/...*"

5. ITZ-JOSTALLUA.—I (1880), 264.

Bertsotan. Ondarrabian Azaroaren 23'an 1880'n.: *Pozez eta kontentuz, Pachiku zegoan,/Aranoko elizai zalako ustean,/...*"

6. BIURSATE DAMUGARRIA.—II (1881), 101-104.

"José Roure-k gaztelaniaz iskribatu ta Antonio Trueba jaunari donekidatua, eta Claudio Otaegui-k euskeratua" (Ondarrabian Otsillaren 5-an 1881-an): *"Ai! Ikustean ez diotela euskal-erriari uzten/Istante batez bederik bere miñak sosegatzen,/..."*

7. JALE ON BI.—II (1881), 168.

Parragarrizko bertsoak: *Aragoiko bi semek zuten apostatu/Zeñek muxika geigo sabelean sartu:/...*"

8. PEDRO CALDERON BARCARENGORI KANTACHOA. III (1881), 32-35.

Donostia'ko Aiuntamentuak antolatutako konkursuan saritu zuten oda au: *Kantu berri bat eskatutzen dit/Barrendik nere biotzak,/Pedro Calderon Barcarengori/Kantatzeko alabangak:/...*"

9. CALDERONI.—III (1881), 40.

Juan Eugenio Hartzenbusch'en "A Calderón" amalauduna, Claudio Otaegi'k euskeratua: *Desdín aundiren mintzoerakin esan izan zenduena/Ikusitzean ibar ontako umeren chikitasuna:/...*"

10. AMARDUNA.—III (1881), 52.

Calderon'ek gazteleraz; Otaegi'k euskeratua ("Sueña el rico en su riqueza/Que más cuidados le ofrece..."): *Amets egiten du aberatsak dituen ondasunetan,/kezka geiago eskeintzen dion aberastasun aetan;/...*"

11. AMARDUNA.—III (1881), 64.

Calderón'en "Yo sueño que estoy aquí/Destas prisiones cargado;/...", Otaegi'k euskeratua: *Beti nagoela nik det amets egiten/Itsaskarri oetaz aspertua emen,/...*"

12. AMARDUNA.—III (1881), 120.

Calderón'en "Cuentan de un sabio que un día/...", amarduna, Otaegi'k euskeratua: *Egun batean, esaten dute jakintsu batengatikan/Zegola aín beartsu eta doakabero, ezikan/...*"

13. ARRATOI ZAR BAT TRANPAN ERORIA.—III (1881), 196.
Parragarrizkoa, bertsotan. “Ondarribian Uztailaren 7an 1881an.”: *Ankaezurrerañoko kasaka batekin/Madrillen ibiltzen zan gure ausoko Chomin,/...*”
14. MAIZTER BATEN ATERALDIAK.—IV (1881), 23-24.
Parragarrizkoa, bertsotan. “Ondarribian Uztaren 20an. 1881an.”: *Nagusi batek jaiera aundia Zuen nekazaritzara,/eta erruki egiazkoa/Bere bordarietara/...*”
15. ¡ELKAR GAITEZEN DENOK NAPAR EUSKALDUNOK!
IV (1881), 76-79.
Guipuzkeraz, bertsotan. “Moldaera au izandu da saritua Irun-go euskal pestetan, zillarrezko medalla batekin, Naparroako Euskal-Elkargoarengandik”: *Urez aron...dik iskribatzen dik/Anai batek penaturik...*”
16. IZPASTERGO LARROSA.—IV (1881), 57-63; 85-91; 107-114.
“Don Vicente Arana jaunak gaztelaniaz egiña eta Claudio Otaegik euskeratua.” Itz-lauz elezarra: *¿Zergatik negar egiten dezute Ispastergo donzellak? ¿Zergatik zuen aurpegiak, beti parretsuk, aditzera ematen dute aín urruki aundi bat...?*
17. AMA GAINTIPIÑIA.—IV (1881), 209.
Bertsotan, ipuia. Teodoro Guerrero-ren “La madre postiza”, Otaegi’k euskeratua: *Jostatzen zuen arkume churi/Batek zelaian pozkidaz,/Auts-kolorezko auntz eder bati/Milla pallaka egiñaz./...*
18. GIZON BAT ETA ZAKUR BAT.—V (1882), 16.
Bertsotan. G. Belmonte Muller’en “Un hombre y un perro”, Otaegi’k euskeratua: *Pozkidaz ikusten det gizon bat aurrean,/Eta zakur bat daukat nere aldamenean;/...*
19. COSME DAMIAN CHURRUKA JAUNAREN OROITZARI.—V (1882), 201-208.
Gipuzkeraz, oda. “Churrukaren oroitza beti bizi dedin/Ibar oetan egin dezagun alegiñ.”: *Eguzkia sartu da osgorri tartean,/Odeitzarrak pillaka daude zerupean,/...*
20. MACHIN ARSUKOREN AZAÑA BAT.—V (1882), 220-223.
Gipuzkeraz, bertsotan: *Mendi oetan izandu diran/ume askoren azañak/sare lodiaz estalirikan/arkitzen dira geienak:/...*

21. JESUKRISTOREN IGOERAN EDO IGANDEAN. — VI (1882), 142.
Fray Luis de Leon'en "A la Ascensión" olerkia, Otaegi'k euskeratua: *¿Ta usten dezu, Artzai santua,/Bakardade ta lantuz,/Ibar ondokai ta illun onetan/...*
22. AITA MENDIBURU-KOAREN LIBURUAK.—VII (1882), 42.
Itz-lauz, laburki: *Aita Mendiburukoaren liburuak irakortzean ez daki batek...*
23. AITA SEBASTIAN MENDIBURU-KOREN LENDABIZIKO EUNTEAN.—VII (1882), 58.
Amarrekua. "Oiarzunen, Uztaren 14an 1882an.": *Eskerrak eman ditzaekiogun Oiarzungo ibarrari;/Aiuntamentu, Kabildu eta jende prestu guziari,/Egin dioten onragatikan euskal-izdun obinari..."*
24. KUTIZIA.—VII (1882), 141.
José Delmas'en "La envidia" amalauduna, Otaegi'k euskeratua: *Bere biotza izostua ta anima ere erotua,/Gogargitutzen duen gorroto artan gozagabetua..."*
25. ASTOA BAÑA ASTOAGOA ASTAZAI BAT.—VII (1882), 240.
Parragarria, bertsoan: *Errotari mutill bat astocho batekin/Zaku karreo beti umore onakin...*
26. ARBOLARI OROIPENA.—VII (1882), 279-281.
Urregorritzko medallea irabazi zun olerki onegaz, Bilbao'n: *Milla kolore dituen ibar parretsu baten erdian/Jaunak paratu zuen ARITZ bat lur sendo eta gurian/Euskaldun dénok bizi gintezen doatsu bere aspian...*
27. ERANZUERA EGOKI BAT.—VII (1882), 304.
Bertsotan: "Ondarribian Agorraren 23an. 1882an.": *Konpe-siorik gabe zegoen/Apaiz baten jaiera zan...*
28. AMALAUDUNA.—VII (1882), 389.
Igande arratseko gauaren erdian/Ill berria zan eta gaua chit illuna...
29. ASTO BATEN IPUIA.—VII (1882), 368.
Parragarria, bertsoan: *Ondarribian Urriaren 17an. 1882an."*

Trapu biltzalle batek asto bat zeukan aín ongi azia,/Ezík egiten zión pentsurik gabe zuen lan guzia...

30. ABEREDARI MIRAGARRIA.—VII (1882), 412-415; 446-449; 476-480; 509-...; 534-537; 578-586.
Itz lauz. Vizonte Arana'ren "El brebaje maravilloso" olerkia, Otaegi'k euskeratua: *Ez ditut kantatzen, ez, Akilesen azañak, ez eta ere Ulises argidotarren zurtasuna. ...*
(Ondarribian maiatzaren gan. 1882an.)
31. ¡BILINCH DOAKABEARI!—VII (1882), 547-549.
Donostian saritua olerki au: *Umerik izan bada munduan/Zoriontasun gabarik,/Donostiako Bilinch izandu/Zala, ez dago dudarik: ...*
32. CHORI BATEN GORGORAK.—VIII (1883), 80.
Amalaudun alaitsua, gipuzkeraz: *Donostiako erri guttiz politan/Chori bat arkitzen zan ederki jantzia:/...*
33. LETRADU BATI.—VIII (1883), 196.
Parragarria, bertsoan: *Letradu bati zión baserritar batek/Galdéera au egiñ: Jáuna, badakit berorrek,/...*
34. ONDARRIBIKO CHERKOA 1638-AN.—VIII (1883), 438-443
Bertsotan: *Euskal-erriko mendi puntetan/Da IRRINTZI bat aditu,/Eta ibar ta erri, baserri,/Bazter danetan banatu,/Prantsez arrano egakaria/Dala Españian sartu...*
35. GURE AMA GABERIK EZ GINTEZKE BIZI.—IX (1883), 269-272.
Ondarribi'ko lore-jokutan zillarrezko medallea irabazi eban olerki onekiñ. *Libertade doneti euskal-errikoa;/Eguzkiren azpian paregabekoa;/*
36. ZORIONTASUNA.—IX (1883), 293-296.
Iruñia'ko lore-jokuetan, olerki au saritua izan zan. *Ikusitzen dezute borda churi ori/Mendi egal orretan alcharik egoki?/*
37. MARKINAKO EUSKAL-PESTAI DIOSALA.—IX (1883), 427-429.
Olerkia. "Markinako euskal-pestetara bialdun izan zan mol-daera au": *Lañu meak urratu ditu euzkiak;/Urrez jantzi dirade baso ta mendiak/...*

38. ONDARRIBIKO OROITZA.—IX (1883), 245-256.
Zortzikua. Felix Ortiz eta San Pelayo azpeitiarrak musika, eta Otaegi'k itzak.
39. ONDARRIBIKO EUSKAL-PESTAK.—IX (1883), 236-238.
Gipuzkeraz, eskutitza: *Ondarribian Buruillaren 12an, 1883an, Manterola Jauna: Oroimengarriak izango dira...*
40. KUKURRUKU!—IX (1883), 64.
Bertsotan: *Milla zortzieun da ogeitamaseian, / Zorigaiztoan sortu zan gerra naasian, /*
41. MAGALIREN KANTUA.—X (1884), 30-32.
Otaegi'k euskeratua. Bertsotan: *Oh nere biotzeko Magali maitea! / Irten zaitez leiora, agertu zaitea / ...*
42. ENARA-KABI BATEN BERRIAK.—X (1884), 38-40.
Olerkia. Donosti'ko lora-jokuetan saritua: *Milla urte ta geiago dira / Izango noski aldean / ...*
43. ZEAMAKO IZKERAN PASAIO BAT.—X (1884), 122-123.
Itz-lauz: "Ondarribian Otzillaren 4an, 1884an.": *Koba daitzon baserri baten bizi zan nee gaste denboran mutil pizkor bat, Peru illegorri zeitzona...*
44. AURTASUNA.—X (1884), 154.
Bertsotan. José Selgas'en "La infancia" olerkia, Otaegi'k euskeratua: *Naparrezko lañoak! / Zeru goi urdiñak, / Suteo ta urrezko, / Osgarbi ariñak; / ...*
45. ZU ETA NI.—X (1884), 180-181.
Bertsotan. José Selgas'en "Tú y yo" olerkia, Otaegi'k euskeratua: *Elur ta suteozko / Larrosa bazera, / Lirio edertsua, / Lorezko goporra, / ...*
46. ANTONIO OKENDO-KOA.—X (1884), 193-206.
José Roure'k gatzelaniaz, egille: Otaegi'k euskerara itzuli. Esiskina: *Gaur bezelako arratsetan, ai!, mugi gabe itsasoa, / Odei izpirik gabe baitago, nere aita, zeruchoa, / Izpirituzko nere begiak ikusi dute Jainkoa. / ...*
47. JESUKRISTO.—X (1884), 309-313.
Itz-lauz. Abdon de Paz'ek gatzelaniaz; Otaegi'k gipuzkeraz

euskeratu. "Ondarribian 1884 garrengo Apirillean": *Itza egin da aragi, kunplitu da etorkizunaren asmegia. ...*

48. LARROSA ETA ERREKA.—X (1884), 446.
Manuel González Alvarez'en "La rosa y el arroyo" olerkia, Otaegi'k euskeratua: *Errekaren ondoan/Larros bat erne zan/Ederra ta galanta,/Usai ona zeukan/...*
49. KANPORA EMENDIK.—X (1884), 554-555.
Olerkia. "Ondarribian Burullaren 31an. 1883an.": *Alper bazuek dabiltz gure mendietan/Baserririk baserri,/issill issillikan:/...*
50. CHORI BATEN ESKERRAK.—X (1884), 565-566.
"Nere adiskide maite on Antonio Arzac-i donkitua." Olerkia. *Kabi polit batetik/Lumatu baña len/Piok ikusi zuan/Chori bat egatzen/...*
51. EGINBIDEAREN JAUSKAÑIAK.—XI (1884), 50-51.
Itz-lauz. "El Urumea"-n agertu zan "Las víctimas del deber" idaztia, Otaegi'k euskeratua: *Berekoitasunak, zeña baita eunki onen siñale berezkiagarria, urrutiratu ditu zerbaít gure arteko kupida eta amoriozko sentimentuak...*
52. PAGAUSOA ETA LIZTORRA.—XI (1884), 155-156.
Olerkia. "On Juan Iturralde eta Suit/nere adiskide maite eta jakintsuari donkitua": *Milla urte zituen pago adarrean,/Liztor bat zan erori amerau batean./...*
53. AURRA ETA MICHELETA.—XI (1884), 174-175.
Olerkia. *Amaren esanari/Egin gabe kaso,/Jossek zuen eche-tik/Iges egiñ atzo./...*
54. ERBIA KANTARI.—XI (1884), 256.
Bertsotan, parragarrikeria. "On Ramón Artola nere adiskide maite eta koplari bikafari": *Jaiera aundia man izandu gazte-tan/Eizeamibiltzeko mendi ta arkaitzetan./...*
55. ANIMA GARBI BATEN ESAERA LASAIA.—XI (1884), 294-295.
Olerkia: *Sendakin denak digute esaten,/Ganjes aldeko gaitzari,/...*

56. ADISKIDE BATEN OROITZA.—XI (1884), 374.
Olerkia: *Dena beltz ikusten det/Begien aurrean:/...*
57. KASTIGU BAT.—XI (1884), 408-409.
Bertsotan, ipuia. *Eun urte zituen aiton bat zegoan/Miñez oeratu urte bat osoan./...*
58. EUSKARARI KANTACHOA.—XI (1884), 460-462.
1884'garren urtean Iruña'n onizendatua olerki au: *Apirilleko egunsentian/Ditudanean entzuten,/Arbol tantaien orri tartean/Chori politak kantatzen,/...*
59. GUADALUPE-KO ITURRIAREN BENDIZIOA. — XI (1884), 523-526.
Itz lauz. "Ondarribian Abenduaren San. 1881an./Euskal-Erriaren Zuzendari jauna./Nere adiskide maitea:/Zer bista ikusgarria arkitzen dan nere begien aurrean egunsentiko istante onetan Guadalupe-ko dorretik!...

(Urrengoan geiago).

N. ALZOLA

